

КУ «Публічна бібліотека Збарзької міської ради»
Відділ інформації, реклами, удосконалення методики і
практики бібліотечної роботи

Серія:
«Наші славетні земляки»

**Пишаюся селом
своїм, його
людьми, його
красою: село
Чернихівці**

*Рекомендаційний біобібліографічний
посібник*

Збараж – 2023

УДК 01(477.84)(092)

П 32

Укладач: Н. Сенчишин, *провідний бібліограф відділу інформації, реклами, удосконалення методики і практики бібліотечної роботи КУ «Публічна бібліотека Збараської міської ради»*

Комп'ютерний набір: Н. Сенчишин

Відповідальна за випуск: О. Бойко, *директор КУ «Публічна бібліотека Збараської міської ради».*

П 32 Пишаюся селом своїм, його людьми, його красою: село Чернихівці [Текст]: реком. біобібліогр. посіб. / КУ «Публічна бібліотека Збараської міської ради», від. інформ., реклами, удосконалення методики і практики бібл. роботи; уклад. Н. Сенчишин. – Збараж, 2023. – 61с.: фотогр.

Видання містить інформацію про відомих людей села Чернихівці Збараської міської територіальної громади.

Адресується учителям, студентам, культурно-освітнім працівникам, а також усім, хто не байдужий до історії краю, його сьогодення.

Електронну версію посібника розміщено на веб-сайті КУ «Публічна бібліотека Збараської міської ради»: <http://www.zbarazh-library.com.ua/writen-people.html>

УДК 01(477.84)(092)

© КУ «Публічна бібліотека Збараської міської ради», 2023

Від упорядника

В контексті національного і культурного відродження України особливої актуальності набуває вивчення історії рідного краю, яка сприяє зростанню національної свідомості громадян, піднесенню їх духовності. Це є той своєрідний місток, який зв'язує покоління минулі з сучасними і прийдешніми.

Найдорожче для людини – рідний край! Він починається із батьківського порога, де народилися, звідки пішли у світ. Для усіх нас найкраще у світі рідне село. Тут жили наші діди, прадіди, тут корінь нашого славного роду українського. Це найрідніше місце на землі. Наш обов'язок знати та берегти історію свого краю, свого роду.

«...Із села вийшло багато інтелігентів. Народні учителя: Кость Редчук, Олександр Гірка, Зигмунд Поліковський, Кость Мазуренко, Данило Мазуренко, Дам'ян Борак, Володимир Курдидик, Гриць Керничний. Гімназійні вчителі: Василь Керничний, Петро Мечник, Данило Керничний, Володимир Бойко, Луць Керничний і Василь Осадчук. Священники: о. Гриць Редчук, о. Володимир Гірка; лікар д-р Павло Таращук; адвокат Михайло Топорович; журналіст Михайло Цебринський; юрист і митний урядовець Михайло Редчук. Високих показників домогся в Америці також один із найбільших українських підприємців і винахідників Володимир Джус, став меценатом і фундатором Українського Інституту в Нью-Йорку.

Митрополит Андрій Шептицький, перебуваючи в Чернихівцях та оглядаючи панораму села з парафіяльного дому, заявив тодішньому парохіві о. Василеві Курдикуві, що Чернихівці – це найкраще село, яке йому будь-коли доводилося оглядати. Це просто українська Швейцарія!»

(Із кн. «Збаражчина», за інформ. В. Бойка та ін.)

Бойко Володимир

(Український педагог, професор)

Володимир Бойко народився 28 грудня 1892 року в селянській сім'ї у Чернихівцях біля Збаража. Студіював у Київському та Львівському університетах. Працював довгі роки гімназійним професором в Україні. На еміграції викладав українську мову та літературу й історію в українській гімназії у Карлсфельді, а потім у Берхтесгадені в Німеччині, яку очолював Володимир Радзикевич. У Канаді викладав на курсах

українознавства у Монтреалі й Гамільтоні.

Під час окупації російськими військами західної України, в роки Першої Світової війни, він був заарештований за «мазепинство» і засланий до Сибіру. У 1917 році повернувся до Києва, де він повністю включився до розбудови української державності. Він служив у рядах Січових Стрільців і Армії УНР, боронив Київ від більшовиків.

Польська поліція заарештувала його у зв'язку із замахом на польського куратора Львівської шкільної округи Станіслава Собінського. З 1941 року його також розшукували органи НКВС.

*****

Володимир Бойко [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2023. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Володимир-Бойко_\(професор\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Володимир-Бойко_(професор)), вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 22. 06. 2023.

Бойко Роман

(Вчений-математик)

Роман Володимирович Бойко народився 12 листопада 1943 р. в с. Чернихівці Збаразького району (нині Тернопільський) – вчений-математик, доктор фізико-математичних наук. (1922 р.).

Навчався в Збаразькій школі № 2, яку закінчив з відзнакою (срібна медаль). 1961-66 рр. – студент Київського державного університету імені Тараса Шевченка. У 1970 р. – захистив кандидатську дисертацію «Асимптотичний розподіл деяких адитивних функціоналів від найпростішого випадкового блукання». 1991 р. – докторська дисертація «Розгалужені випадкові процеси зі змінним режимом». професор (1994 р.), орден «За заслуги» 3-го ступеня (1997 р.), Заслужений діяч науки і техніки України (2002 р.). Від 1969 р. працював в інституті математики НАНУ. Одночасно – професор Київського національного університету харчових технологій. 1992-2000 рр. – вчений секретар, 2000-2001 рр. – перший заступник голови ВАК України. Радник-експерт Національної комісії з радіаційного захисту населення України. Автор понад 60 наукових праць.

*****

Бойко Роман Володимирович [Електронний ресурс] // Енциклопедія сучасної України. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2004. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-36133>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 22. 06. 2023.

Boiko Roman Volodymyrovich [Електронний ресурс] // Національна Академія Наук України. Інститут математики. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [Україна]. – Режим доступу: <https://imath.kiev.ua/deppage/stochastic/people/BOIKO.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова англ. – Опис зроблено 10. 02. 2023.

Вітенько Ігор

*(Вчений-математик, кібернетик, логік,
кандидат фізико-математичних наук)*

Ігор Володимирович Вітенько народився 28 березня 1938 року в с. Чернихівці, Збарзького району, (нині Тернопільський) Тернопільської області – кібернетик, логік, кандидат фізико-математичних наук (1967), доцент на кафедрі теоретичної кібернетики й математичної логіки Ужгородського університету (1972).

Батько Володимир Вітенько загинув на війні 1941 року. Мати за зв'язки та допомогу ОУН-УПА у 1944 році була заарештована й засуджена на 20 років каторжних робіт. Ігор виховувався у двоюрідної сестри Анни Кониш у с. Верняки Збарзького району. Початкову освіту здобув у с. Чернихівці, а середню – у Збаражі (1954).

1955 року вступив на фізико-математичний факультет Львівського університету, який із відзнакою закінчив 1960 року. 1967 року у Львові захистив кандидатську дисертацію та переїхав працювати в Ужгородський університет. У 1972 році йому було присуджено наукове звання доцента.

Працюючи в Харкові та Ужгороді, видав низку вагомих наукових праць та навчальних посібників із кібернетики і математичної логіки. Знав німецьку й англійську мови. Готувався до захисту докторської дисертації. У листах до мамі вчений скаржився, що захист докторської дисертації під загрозою, бо на нього пишуть багато огидних анонімок. 19 серпня 1974 року Ігор Вітенько приїхав у гості до матері в с. Чернихівці. 21 вересня 1974 року його тіло було знайдено у Винниківському лісі під Львовом. Мисливець та його пес випадково натрапили на тіло. Скільки днів пролежав у лісі І. Вітенько – невідомо. Слідчий сказав його матері, що при загиблому були гроші, документи й годинник. Ні ран, ні ознак насильства на тілі не знайшли. Отже, це не був ні хуліганський напад, ні грабунок. Похорон організував Львівський університет. Матері показали запаяну цинкову домовину. Яким було слідство і що воно виявило – так і не повідомили.

Ігор Вітенько написав ряд наукових праць і посібників, а також три монографії: «Схемы, алгоритмы и многообразия» (спецкурс по теории алгоритмов), «Математична логіка» (курс лекцій), «Конструктивні операції» (навч. посіб). Крім зазначених книг, написав ще 18 праць.

*****

80 років від дня народження Вітенька Ігоря Володимировича [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2018 рік / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2017. – С. 20-23.

Вітенько Ігор [Текст] // Землі Збаразької славетні імена: реком.-бібліогр. посіб. / Збараз. централіз. бібл. система, центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад.: Н. Сенчишин, Т. Кульпа, Л. Буряк.; вступ. сл. Б. Будзана. – Збараж, 2019. – С. 28-30: фотогр.

Вітенько Ігор Володимирович [Текст] // Видатні люди Збаражчини : інформ. дов. / Збараз. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від. ; упоряд. Т. Кульпа. – Збараж, 2013. – С.11-12.

Возняк, Г. Вітенько Ігор Володимирович [Текст] / Г. Возняк, І. Олещук // Тернопільський енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2004. – Т.1. А-Й. – С 286; фотогр.

Вчений-кібернетик, ім'я якого – Ігор Вітенько: до 70-річчя від дня народж. [Текст]: бібліогр. дов. / Збараж. центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; інформ. узаг. Т. Кульпа. – Збараж, 2008.

Олещук, І. Ігор Вітенько: вчений-кібернетик і логік з Черниховець [Текст] / І. Олещук // Тернопілля' 96: регіон. річник. – Тернопіль, 1996. – С. 146-148.

*****

Вітенько Ігор Володимирович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2022. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/-Вітенько_Ігор_Володимирович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 10. 07. 2023.

Вітенько Ігор Володимирович [Електронний ресурс] // Математичний факультет УжНУ. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <http://math-history.uzhnu.edu.ua/content/vitenko-igor-volodymyrovych>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 10. 07. 2023.

Вітенько Ігор [Електронний ресурс] // Тернопільщина. Регіональний інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2011. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/2011-09-16-11-49-01/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 10. 07. 2023.

Гладкий Гриць

(Громадський і політичний діяч на Волині та Галичині, журналіст, сотник, начальник канцелярії Галицько-Буковинського куреня Січових Стрільців)

Сотн. Г. Гладкий

Гриць Гладкий народився 19 січня 1893 в с. Чернихівці, Збарзького повіту (нині Тернопільський район Тернопільської області). Закінчив українську гімназію в Тернополі. Під час Першої світової в лавах армії Австро-Угорщини воював проти москвитів на Галицькому фронті, у 1915 році втрапив до полону. Перебував у таборах Сибіру (Томськ, Уфа).

Весною 1917 повернувся до Києва. Вступив до Галицько-Буковинського куреня Січових Стрільців Армії УНР, де був начальником канцелярії. Гладкий Гриць був серед співзасновників Українського військового клубу імені гетьмана Павла Полуботка. Восени 1919 року, після розформування Галицько-Буковинського куреня Січових Стрільців, перебував у таборі в Ланцуті і Бересті, став начальник 6-го відділу культосвіти Штабу дивізії, в 6-й Січовій дивізії. Редагував три часописи: «Вісти», «Характерник», «Український стрілець».

Після поразки УНР, восени 1920 року був інтернований в Александрові-Куявському, Польща. У таборі був одним з організаторів культурно-освітнього життя. Був засновником та співредактором дивізійної газети «Нове життя». У лютому 1921 року випустив спецвипуск газети, присвячений історії 6-ї Стрільцької дивізії. У 1921 р. разом з редакцією газети переїхав до табору Щипйорно, Польща. У 1922 році під його редакцією вийшов збірник «На руїнах», з описом Другого Зимового походу.

Від 1922 року в Луцьку: був секретарем Української парламентської репрезентації Волині, заснував у 1926 році тут з однодумцями газету «Українська громада», активний діяч товариства «Просвіта». Був причетним до створення Українського банку в Луцьку. У 1925 році був одним із засновників українського суспільно-політичного часопису

«Українська громада» (1926-1929) у Луцьку. Активний член Української партії соціалістів-революціонерів.

У 1928 році переїхав до Львова, вийшов з УПСР та приєднався до УНДО, став її активним діячем. У 1930 році (за іншими даними – у 1931-36 роках) директор канцелярії УНДО, дописувач видання «Шлях нації». У 1931-36 роках відповідальний редактор часопису «Свобода». У 1934 році голова Союзу Українських приватних урядовців Галичини.

Трагічно загинув у Львові 16 вересня 1936 року. Похований на Личаківському цвинтарі, поле № 45.

*****

Галушко, М. Гладкий Гриць [Текст] / М. Галушко // Українська журналістика в іменах. – Л., 1999. – Вип. 6

*****

Гладкий Гриць [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2023. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Гладкий_Гриць, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 12. 07. 2023.

Гладкий Гриць [Електронний ресурс] // Енциклопедія сучасної України. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-30321>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 12. 07. 2023.

Гладкий Гриць [Електронний ресурс] // Тернопільська обласна бібліотека для молоді. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <https://tobm.org.ua/gladkyj-grycz/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 12. 07. 2023.

Гладкий Гриць [Електронний ресурс] // Тернопільщина. Регіональний інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2023. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/gladkyj-grycz/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 12. 07. 2023.

Грицуняк Антін

(Народний розповідач, вїт Чернихівцїв.)

Антін Андрійович Грицуняк народився бл. 1820 р. в с. Чернихівці, Збарзького району (нині Тернопільський) Тернопільської області. Заможний газда (господар), неписьменний. Ставши вїтом, доклав зусиль для подолання безладу в селі (пияцтва, крадійства, занедбання). У 1880 р. брав участь (мав коротку промову) у першому руському вічі у Львові. Симпатик Русько-української радикальної партії з 1890-х років, виступав на мітингах партії у Збаражі, селах повіту, Тернополі, Львові. 2 рази приїжджав до Львова на з'їзди РУРП (через втому, недугу не виступав). Гостював Івана Франка у 1895 р.

Був глибоко релігійним, критикував деморалізаційну роботу деяких священників. Складав притчі, дотепні оповідання, сатиричні мініатюри, легенди. В 1895 році з ним познайомився Іван Франко, який записав (у грудні 1895, червні 1897 років у Чернихівцях) від нього сатиричні оповідання: «Свинська конституція» (лягла в основу однойменної сатири І. Франка), «Притча про графа Бадені», «Розбійники та піп» та інші. Зібрані і записані І. Франком з уст А. Грицуняка твори (оповідання, пісні, легенди («Чоловіка не наситиш» та інші), перекази) були видані збіркою: «Антін Грицуняк, його життє та смерть і спадщина, яка по нїм лишалася для нас» (1902 р.).

Помер Антін Грицуняк 29 березня 1900 р. у родинному селі. На його смерть І. Франко відгукнувся некрологом у газеті «Свобода» за 5 квітня 1900 р. На похороні був присутній посол Галицького сейму Дмитро Остапчук.

*****

Медведик, П. Гладкий Гриць [Текст] / П. Медведик // Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. / редкол.: Г. Яворський та ін. – Тернопіль, 2004. – Т. 1 : А - Й. – С. 360.

Грицуняк Антін Андрійович [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2020 рік / Збараж. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2019. – С. 24.

*****

Грицуняк Антін [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2022. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Грицуняк_Антін-Андрійович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 12. 07. 2023.

Грицуняк Антін [Електронний ресурс] // Лексика – українські енциклопедії та словники. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <https://leksika.com.ua/18491017/-ure/gritsunyak>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 12. 07. 2023.

Джус Володимир

(Промисловець, винахідник, меценат.)

Володимир Іванович Джус народився 5 січня 1895 року в с. Чернихівці Збаразького повіту королівства Галичини й Володимирії, яке входило до складу Австро-Угорщини, а пізніше Збаразького району (нині Тернопільського), Тернопільської області, в багатодітній родині хліборобів Івана та Ксенії Джус народився син Володимир.

Дитинство хлопця минало на природі, у забавах зі старшою сестрою, у сільській праці на 20 моргах ріллі у вільний від навчання час у суботньо-недільній школі. Батько помітив схильність сина до майстрування й після закінчення початкової

школи влаштував його вчитися на столяра до місцевого майстра. А доньку із зятем благословив на еміграцію до США для гарних заробітків та допомоги родині. Минув рік, вона почала надсилати з-за океану невеликі кошти. Це значно покращило економічний стан сім'ї. Тоді, маючи лише 18 літ, Володимир вирішив, що може мати більше перспектив в Америці, хоча тато такого рішення не схвалював.

В одному простому костюмі, з 25 доларами, захованими в шкарпетках, молодий мандрівник в 1913 році сів на корабель, який відпливав до Канади. Через кілька місяців, отримавши дозвіл, перетинає американський кордон під ім'ям Вільям Джус (William Dzus) і їде до Ньюарку, штат Нью-Джерсі. Без пригод діставшись до пункту призначення, він оселився в сестри.

Заробітчанину без знання англійської мови спочатку було тяжко. Доводилося працювати викидайлом у ресторані по 12 годин на добу, без вихідних, за 85 центів, потім – вантажником, а ввечері навчатися англійської у ремісничій школі. Здобувши професію токаря, Володимир працевлаштувався на завод безпечних бритв у м. Орендж, штат Нью-Йорк. На спеціальних курсах вивчав автомеханіку, електромеханіку і креслення. Під час праці із пресом зрозумів, що через недосконалу його конструкцію може легко травмуватись. Тож, щоб запобігти цьому, вигадав механізми для запобігання від нещасних випадків.

Життя потроху налагоджувалося. Восени 1917 року український новоамериканець одружився на подрузі дитинства Єві Скалецькій. Незабаром у подружжя народився син, якого назвали Федором-Теодором. Однак радість ця тривала недовго, бо мама малюка захворіла на туберкульоз й довелося переїжджати до Вест Айсліпа (West Islip), де повітря було

кращим. На новому місці продовжував працювати токарем, механіком, навчатися на вечірніх професійно-технічних курсах.

У 1918 році Джус розпочав процедуру патентування свого першого винаходу – удосконаленого токарного станка. У 1922 році він отримує на нього патент, однак працедавець одразу ж привласнив його собі.

Незабаром померла дружина. Щоб легше пережити нещастя, винахідник повертається до Ньюарка, де його влаштував на роботу у свою будівельну фірму давній друг. Скоро Володимир-Вільям придбав обладнання, збудував гараж та відкрив власний автосервіс. Отримавши перші значні прибутки, в 1927 році одружився вдруге на Ганні Резнік, доньці власника будинку, квартиру в якому орендував. Молода дружина мала двох власних дітей, тож витрати сімейного куцою бюджету значно збільшились. Незабаром він успішно запатентував вітрогін для радіатора автівки, а згодом вигадав першу решітку для захисту радіатора від каменів під час руху автомобіля по дорозі. Ці винаходи, однак, прибутку фактично не дали, бо настали часи Великої депресії. У 1929 році навіть довелося закрити підприємство й піти працювати слюсарем-інструментальником у фіюзеляжному цеху авіапідприємства Фейрчїлд Ейркрафт Компані в Фірмінгдейлі (Fairchild Aircraft Company, Firmingdale), штат Нью-Йорк.

І тут політ фантазії новатора не мав меж. Винаходи для авіапрому були поставлені ним на потік. Найкращою його ідеєю у 1932 році був стійкий до вібрації, перепаду температур і тиску повітря закріплювач для фіюзеляжу літака – Dzus fastener. Одночасно конкуренти почали судові процеси, щоб залишити собі права на патенти. Після довгого розгляду справ суд виніс рішення: всі авторські права на винаходи належать українцю з Тернопільщини, який 26 квітня 1932 року заснував Dzus Fastener Company Inc. у Вест-Айсліпі на Говлей авенью. Пізніше він переїхав на Union Boulevard, 425, полишивши працю на авіазаводі.

У 1933 році Джус побудував фабрику. Перші 16 закріплювачів виготовив за 4 долари для Амфібен Ейркрафт

Компані. Нові моделі літаків цивільної та військової авіації гостро потребували інновацій, які щедро пропонувало новостворене підприємство. У 1935 році ним були захоплені зовнішні ринки збуту. Наступного року у новому приміщенні корпорації працювало 16 механіків, три службовці й адвокат-скарбник Френсіс Кларк.

У 1938 році запрацювали новозбудовані фабрики у Канаді, Франції та Великобританії з річним прибутком в 100 тисяч доларів, потім – 500 тисяч (1940 р.). Дядько Сем у 1939 році замовив у нього технічне обслуговування 50 тисяч літаків, а після нападу 7 грудня 1941-го японських ВМС на Перл Харбор, з початком військових дій на островах Тихого океану й вступом США у II світову війну співпраця з Пентагоном лише поглибилася. Це стимулювало швидку розбудову ще однієї фабрики в Глендейлі, штат Каліфорнія. Наприклад, у 1943 році підприємства Джуса працювали цілодобово, працевлаштувавши більше 1000 робітників лише у США, випустивши за місяць 30 мільйонів закріплювачів.

Стабільна фінансова незалежність дозволила інвестувати в розробку нових технологій й винаходів, розвинути інші напрямки виробництва: замки для трамваїв, закріплювачі для пошкоджених кісток (медицина), закріплювачі для комп'ютерної техніки, медичних приладів, автівок, кораблів, залізничних вагонів.

Найближчі родичі бізнесмена, залишившись в Україні, зазнали репресій від комуністів: брат став вояком УПА й загинув в бою з агентами НКВС, а матір, братова дружина разом з донькою, були заслані на 5 років до сибірських концтаборів.

Меценатська і благодійна діяльність Джуса мала кілька векторів:

- 1) підтримка Наукового товариства ім. Т. Шевченка, Української вільної академії наук;
- 2) видавництво україномовних газет, журналів, книжок;
- 3) організація і матеріальне забезпечення українських шкіл, курсів української мови, дослідницьких студій з українознавства в університетах;

4) фінансування культурних пізнавальних заходів – візитівок про Україну;

5) пожертви на працю Міжнародного Червоного Хреста, Карітасу, для медичної допомоги потребуючим землякам;

6) утримання бібліотек, музеїв, гранти на професійно-технічну освіту у місцевостях, де існували його фабрики;

7) заснування 3 травня 1948 року Українського Інституту Америки (УІА) – потужного культурно-інформаційного, громадсько-політичного, наукового центру українців Північної Америки. Спочатку провід УІА перебував в нью-йоркському офісі Червоного Хреста, а потім переїхав у будинок Парквуд в Вест Айсліпі, придбану за 25 тисяч доларів благодійником з Тернопілля. 1 серпня 1955 року Віл Джус уклав кредитну угоду з банком. Вже у вересні цього року УІА отримав в постійне безстрокове користування будинок у центрі Нью-Йорку, на розі 79-ї вулиці та 5-ої авеню за 225 тисяч доларів. У 1962 році кредит був повністю виплачений і красень в стилі французького Ренесансу перейшов у власність до світоча української культури.

Після відходу батька у Вічність, 19 червня 1964 року, вже його син Федір-Теодор Джус (Theodore Dzus, 1918, Лонг-Айленд (Long Island), штат Нью-Йорк – березень 1998, похований у Вест-Айсліпі) успадкував Dzus Fastener Corporation, посаду президента Фондації УІА й став провідником Інституту в 1964-1982 роках. Коли Федір-Теодор вийшов на пенсію у 1987 році, то через рік продав корпорацію своєму англійському дочірньому підприємству Dzus International Limited, згодом управління корпоративними правами перейшло до DFCI Solutions, Inc, також заснованої у 1936 році Джусом-батьком (головний офіс розташований в Орландо, штат Флорида).

Підприємницьку династію Джусів продовжив Теодор-молодший, онук фундатора родинної справи. Пам'ять про відомого українця тепер глибоко закарбована в світовій, американській та українській історії. Рональд Лоренс Берн присвятив геніальному винахіднику Джусу, якого назвав

«українським Генрі Фордом», книгу «Творчий американець». У ній автор із захопленням розповідає про українця, який без престижної освіти, вчених звань і почесних нагород, лише завдяки інтелекту, працьовитості та вірі у власні сили і правильність обраного шляху, зміг здійснити «американську мрію» : здолавши неймовірні труднощі, став багатим і успішним.

(за інформ. М. Волянської: <https://ukrainianpeople.us/володимир-джус-український-винахідн/>)

*****

Джус Володимир Іванович [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2020 рік / Збараж. централіз. бібл. система, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2019. – С. 17.

Липовецький, В. Володимир Джус [Текст] / В. Липовецький, В. Шендеровський // Визначні постаті Тернопілля: біогр. зб. / уклад.: О. Бенч, В. Троян. – Київ, 2003. – С. 70-71.

Мельничук, Б. Джус Володимир Іванович [Текст] / Б. Мельничук // Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. / редкол.: Г. Яворський та ін. – Тернопіль, 2004. – Т. 1 : А - Й. – С. 488.

*****

вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Волянська, М. Володимир Джус. Український винахідник, який зробив переворот в світовій індустрії [Електронний ресурс] / Мілена Волянська // Ukrainian People. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2020. – Режим доступу: <https://ukrainianpeople.us/-володимир-джус-український-винахідн/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Джус Володимир [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2023. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Джус_Володимир, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Джус Володимир Іванович [Електронний ресурс] // Тернопільщина. Регіональний інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані.

– [Україна], 2018. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/dzhus-volodymy-r-ivanovy-ch/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Романів, Б. Джус Володимир Іванович [Електронний ресурс] / Б. Романів // Енциклопедія сучасної України. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2007. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-24043>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Український Генрі Форд зі Збаража [Електронний ресурс] // 20 ХВИЛИН. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2002. – Режим доступу: <https://te.20minut.ua/Podii/ukrayinskiy-genri-ford-zi-zbarazha-1835.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Кіпибіда Зіновій

*(Письменник, журналіст, художник,
голова обласного літературного
об'єднання)*

Зіновій Михайлович Кіпибіда народився 11 жовтня 1953 року в с. Чернихівці Збараського району (нині Тернопільський). Закінчив Вижицьке училище декоративно-прикладного мистецтва (1974 р., нині коледж), Тернопільський приладобудівний інститут (1985 р., нині ТДТУ).

Працював художником у НВО «Ватра», ПМП «Юля». Член НСЖУ (1983 р.), НСПУ (2003 р.), голова крайового літературного об'єднання при ТОО НСПУ (1998-2004 рр.), член Галицько-Волинського братства (від 1993 р.). Автор збірок

прозових сатиричних і гумористичних творів, чисельних публікацій у періодичних виданнях, альманахах.

Ще коли вчився у Вижницькому училищі прикладного мистецтва, почав дописувати у газети, працював на районному радіо у Вижниці. Писати почав з поезії. Коли займався на студіях у Бориса Демківа, завжди зі всіх «приколювався». Ну, а згодом вже «всерйоз» взявся за той гумор – пише пародії на всіх наших місцевих авторів. В 2013 році Національна Спілка письменників України нагородила Зіновія Кіпибиду медаллю «Почесна відзнака». В 2015 році Кіпибіді вручено пам'ятну медаль «Тарасу Григоровичу Шевченку – 200 років від дня народження».

Тепер Зіновій Кіпибіда – приватний підприємець, однак і його основна робота пов'язана з художньою творчістю. Він – автор меморіальних дошок багатьох відомих митців нашого краю (зокрема, Олекси Корнієнка, Ярослава Сачка, Петра Тимочка Степана Сапеляка, Івана Гнатюка, Петра Сороки, Богдана Бастюка, Петра Тимочка, Євгена Безкоровайного, Івана Гермаківського та інших. Одна з меморіальних дошок встановлена у Києві), а також меморіальних плит в пам'ять про бійців ОУН-УПА та жертв Голокосту.

*****

Барна, В. Кіпибіда Зіновій Михайлович – письменник, журналіст, художник [Текст]: [біоґр.] / В. Барна, В. Дерій // Тернопільський Енциклопедичний словник. – Тернопіль, 2005. – Т. 2: К-О. – С. 78: фотоґр.

Зіновій Кіпибіда [Текст]: [біоґр.] // Письменники Тернопілля. Члени Національної спілки письменників України: бібліоґраф. довід. – Тернопіль, 2012. – С.63: фотоґр.

Кіпибіда Зіновій [Текст] // Літературна Збаражчина / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліоґр. від.; уклад. Н. Сенчишин, В. Радовська; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2017. – С. 84-100: фотоґр.

Сміх крізь сльози [Текст]: бібліоґр. довідка / Збараз. централіз. бібл. система, метод.-бібліоґр. від.; підгот. В. Радовська. – Збараж, 2008. – 11 с.

*****

Кіпібіда Зіновій Михайлович [Електронний ресурс] // Тернопільщина. Регіональний інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2013. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/2013-01-17-10-59-17/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 17. 07. 2023.

Зіновій Кіпібіда [Електронний ресурс] // Тернопільська обласна бібліотека для дітей. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <https://odb.te.ua/writers/zinovij-kiyibida/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 17. 07. 2023.

Кіпібіда, З. Зіновій Кіпібіда: «Кожен має займатися тим, до чого має хист» [Електронний ресурс]: інтерв'ю / пров. Роман Васильович // Свобода. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2023. – Режим доступу: <https://svoboda.te.ua/zinovij-kiyibida-kozhen-maye-zajmatysya-tym-do-chogo-maye-hyst/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 17. 07. 2023.

Мазуренко Іван

*(Підприємець, громадський діяч,
меценат.)*

Іван Пилипович Мазуренко народився 1 червня 1911 року в с. Чернихівці Збараського району (нині Тернопільський) Тернопільської області.

Війт у родинному селі. «...Розповідали старі люди, що у свій час він був найславнішим війтом у всьому Збараському повіті. Він один у селі вмів читати й писати, був зразковий господар і в себе вдома і в селі. Шарварками понаправляв усі місцеві дороги та

пообсаджував їх деревами. Через ставище, на другому березі ріки, побудував широкі кладки. За його стараннями побудовано двоклясову школу. Як голова села, він був щирим опікуном церкви і школи, для всіх мешканців – добрим, щирим та ввічливим» (*Із кн. «Збаражчина, Т. 2, с. 332»*).

В березні 1936 року у 25-річному віці разом з родиною: батьками Пилипом і Катериною, братами Данилом і Василем та сестрою Марією емігрував до Канади. Була у нього ще одна сестра – Павліна, яка залишилася у краю зі своєю сім'єю, чоловіком і трьома маленькими дітьми. Іван Мазуренко, який ще в краю належав до ОУН, щиро любив Україну, жив Україною і мріяв про Україну – вільну, могутню європейську державу. Одружився він з чарівною дівчиною Анелею, канадійкою-українкою, яка прекрасно розмовляла українською мовою. І ось 19 лютого 1950 року народилась у них перша дитина – Петруся. А далі – Христина, Галя, Оля і син Тарас. Родина Мазуренків жила дружно, допомагали одне одному морально і матеріально.

З часом Іван Мазуренко став успішним підприємцем і разом з родиною – дружиною і дорослими дітьми – вели своє підприємство прибутково. А були вони власниками The Strathcona Hotel. І. Мазуренко був одним із засновників Української Кредитової Спілки в Торонто, засновником Паламентарної Програми «Канада-Україна» при Торонтському Університеті, фундатором Фондації ім. Олега Ольжича, жертвував на Конкурс української мови в Україні та інші харитативні цілі. За свою меценатську діяльність заслужив подяки, грамоти і медаль «За працю і звитягу», яку одержав 28 травня 2008 року з рук Президента України Віктора Ющенка.

Дуже багато допомагав матеріально рідним і друзям в Україні. Фінансово сприяв випуску газети «Українське слово»; надавав кошти фонду ім. О. Теліги, громадським організаціям в Україні. Також оплачував навчання за кордоном українських студентів за програмою «Україна-Канада» та ін. Неодноразово відвідував родинне село, для якого виділив кошти на

реконструкцію символічної могили Борцям за волю України (2006 р.).

19 лютого 2009 р., на 98 році життя, відійшов у вічність щирий українець Іван Мазуренко.

*****

Бойко, В. Чернихівці – українська Швейцарія [Текст]: [про Івана Мазуренка] / В. Бойко, І. Мазуренко, В. Осадчук // Збаражчина: зб. статей, матеріалів і споминів : у 2 т. / ред. В. Жила, літ. ред. Я. Славутич. – Нью-Йорк-Париж-Сідней-Торонто, 1985. – Т. 2. – С. 332-333.

Дем'янова, І. Мазуренко Іван [Текст] / І. Дем'янова // Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. / редкол.: Г. Яворський та ін. – Тернопіль, 2009. – Т. 4 : А - Я (додатковий). – С. 367-368: фотогр.

*****

Бл. П. Іван Мазуренко [Електронний ресурс] // New Pathway Ukrainian Weekly Newspaper Welcome = Новий Шлях Український Тижневик. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <http://www.infoukes.com/newpathway/9-2009-Page-14-4.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 17. 07. 2023.

Мазуренко Іван [Електронний ресурс] // Тернопільщина. Регіональний інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2022. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/mazurenko-ivan/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 17. 07. 2023.

Мазуренко Костянтин

*(Військовик, педагог,
громадський діяч.)*

Костянтин Мазуренко народився 2 червня 1892 року в с. Чернихівці Збараського району (нині Тернопільський) Тернопільської області. За часів ЗУНР – командант (командир) залізничної станції в Збаражі та с. Велика Березовиця (нині смт Тернопільського району). За р. Збруч – головний інспектор команд залізничних станцій на всіх шляхах під контролем УГА.

Після війни – вчитель у с. Гущанки (нині нал. до с. Лозівка Підволочиського району), де співорганізатор будівництва Народного дому (1935 р.), діяльний у «Просвіті» та інших товариствах.

Після Другої світової війни емігрував до Канади в м. Торонто. Перший голова Об'єднання збаражчан, прилучився до видання «Збаражчина» (т. 1, 1980 р.; т. 2, 1985 р.).

Помер у 1985 році в м. Торонто, Канада.

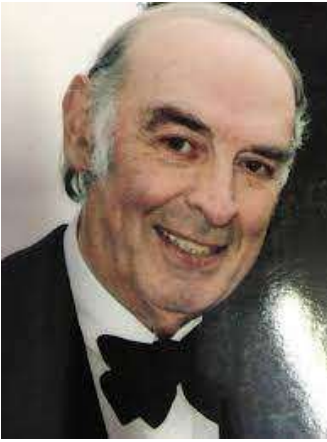
*****

Мельничук, Б. Мазуренко Костянтин [Текст] / Б, Мельничук // Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. – Тернопіль, 2005. – Т. 2 : К - О. – С. 426.

Мечник Микола

(Хормейстер, педагог.)

Микола Павлович Мечник народився 4 листопада 1936 р. у с. Чернихівці Збараського району (нині Тернопільський) – хормейстер, педагог, Заслужений працівник культури УРСР

(1987 р.). У 1952 році закінчив школу в селі Чернихівцях. З 1955 року по 1958 рік служив в армії, де брав активну участь в художній самодіяльності військової частини і міста Постави Білоруської РСР. Був учасником Всебілоруського фестивалю художньої самодіяльності, де отримав Диплом I-го ступеня. Згодом був учасником заключного концерту Всеармійського огляду художньої самодіяльності в Москві (1958 р.) і нагороджений цінним подарунком від міністра оборони СРСР.

У 1958 році вступив на навчання до Тернопільського музичного училища, яке закінчив з відзнакою у 1962 році і був направлений на роботу до Теребовлянського культурно-освітнього училища викладачем вокально-хорових дисциплін. Без відриву від роботи одночасно навчався в Дрогобицькому педагогічному інституті ім. І. Франка на музично-педагогічному факультеті, який закінчив в 1975 році. З 1966 року учасник Струсівської аматорської заслуженої капели бандуристів «КОБЗАР». Будучи учасником капели, Микола Мечник виступав на гастролях в Росії, Литві, Польщі, Болгарії, Югославії. Багато років був солістом та ведучим концертної програми капели. В 1967 році на базі хорового відділу училища організував чоловічий вокальний ансамбль «Октава». У 1996 р. ансамблю «Октава» присвоєно звання «народний аматорський колектив». Мечник Микола Павлович був учасником камерного хору викладачів училища «БЛАГОВІСТ», а також виступав в ролі Виборного в опері Миколи Лисенка «Наталка-Полтавка».

Протягом багатьох років Мечник М. П. очолював комісію вокально-хорових та музично-теоретичних дисциплін Теребовлянського вищого училища культури. Окрім роботи в училищі, керував аматорськими хоровими колективами сіл Романівка, Гумніська, Острівець, а також дитячим хором хлопчиків «Орлятко» Теребовлянського Будинку піонерів. За

багаторічну, творчу роботу М. П. Мечник був нагороджений грамотами і відзнаками Міністерства культури СРСР (1957 р.), медаллю Всесоюзного огляду художньої самодіяльності (Москва, 1985 р.), медаллю Лауреата II-го Всесоюзного фестивалю народної творчості (Москва, 1987 р.), Міністерства культури України (1972, 1996 рр.). 10 червня 1987 року нагороджений почесним званням «заслужений працівник культури України». В 2007 р. Мечник М. П. за багаторічну працю в галузі культури нагороджений Почесною грамотою Ради міністрів України. В цьому ж році нагороджений грамотою обласної державної адміністрації за багаторічну працю і вагомий внесок в розвиток українського пісенного мистецтва.

В 2010 р. Мечник М. П. нагороджений Грамотою Міністерства культури України за багаторічну, плідну та активну участь у вихованні майбутніх фахівців культури, Грамотою-подякою Генеральної канцелярії Українського Козацтва за активну особисту участь у справі відродження патріотичних традицій та розвитку Українського Козацтва. В 2009 році Мечник М. П. організував чоловічий вокальний квартет «Обертон», який в 2013 році став дипломантом, а в 2015 та 2018 рр. – лауреатом Відкритого Європейського міжконфесійного фестивалю-конкурсу духовної пісні «Я там, де є благословення» (м. Тернопіль). У 2019 р. році квартет «Обертон», нагороджений дипломом III-го ступеня Всеукраїнського фестивалю-конкурсу козацької пісні «Встань, козацька славо! Засвіти знамена!», котрий проходив у м. Радивилів Рівненської області. Чоловічий квартет «Обертон» під керівництвом Миколи Павловича Мечника крок за кроком здобуває різноманітні нагороди на різних мистецьких конкурсах. В 2019 році чоловічий квартет «Обертон» нагороджений Дипломом Першого ступеня на Всеукраїнському фестивалі-конкурсі української народної пісні «Соловейко», а також колектив став дипломантом Ювілейного Всеукраїнського фестивалю-конкурсу сучасної пісні та популярної музики «Червона рута – 2019», що відбувся у

вересні в Чернівцях. Більше 60-ти років життя віддано українському мистецтву.

За підсумками 2018 року Миколу Павловича Мечника нагороджено обласною премією в галузі культури.

Помер М. П. Мечник 9 липня 2023 р.

*****

Мечник Микола Павлович [Текст] // Календар знаменних і пам'ятних дат Збаражчини на 2021 рік [Текст] / Збараз. централіз. бібл. система, центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад. Н. Сенчишин; ред. Т. Кульпа. – Збараж, 2020. – С. 17-19.
Чайка, О. Мечник Микола Павлович [Текст] / О. Чайка // Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. – Тернопіль, 2005. – Т. 2 : К - О. – С. 506: фотогр.

*****

60 років віддав мистецтву: На Тернопільщині пішов з життя заслужений працівник культури України [Електронний ресурс]: [біогр.] // Тернополяни. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2023. – Режим доступу <https://ternopoliany.te.ua/zhittya/83049-60-rokiv-viddav-mystetstvu-na-ternopilshchyni-pishov-z-zhyttia-zasluzhenyi-pratsivnyk-kultury-ukrainy#>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 03. 07. 2023.

Зупинилося серце відомого талановитого викладача з Тернопільщини [Електронний ресурс]: [біогр.] // 0352 Сайт міста Тернополя. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2023. – Режим доступу: <https://www.0352.ua/news/3625895/zupinilos-serce-vidomogo-talanovitogo-vikladaca-z-ternopilsini-foto>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 03. 07. 2023.

Мечник Микола Павлович [Електронний ресурс] // Тернопільщина. Регіональний інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/mechny-k-my-kola-pavlovy-ch/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 03. 07. 2023.

Мечник Микола Павлович [Електронний ресурс] // Тернопільщина. Регіональний інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу:

<https://irp.te.ua/mechny-k-my-kola-pavlovy-ch/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 03. 07. 2023.

Микола Мечник [Електронний ресурс] // Facebook. Тернопільський обласний методичний центр народної творчості (Славетні постаті Тернопільщини). – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2019. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/ternopilomcnt/posts/-888120838256304/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 03. 07. 2023.

На Тернопільщині пішов з життя заслужений працівник культури України Микола Мечник [Електронний ресурс]: [біогр.] // обласТЬ. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2023. – Режим доступу: <https://oblast-te.com.ua/na-ternopilshhyni-pishov-z-zhyttya-zasluzhenyj-praczivnyk-kultury-ukrayiny-mykola-mechnyk/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 03. 07. 2023.

Олійник, Д. Помер знаний педагог з Тернопільщини, який понад 60 років віддав українському мистецтву [Електронний ресурс]: [біогр.] / Д. Олійник // 20 хвилин. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2023. – Режим доступу: <https://te.20minut.ua/-Podii/-pomer-znaniy-pedagog-zternopilschini-11859907.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 03. 07. 2023.

Світла пам'ять Миколі Мечнику [Електронний ресурс]: [біогр.] // Тербовлянський фаховий коледж культури і мистецтв. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2023. – Режим доступу: <https://terart.com.ua/svitla-pam-iat-mykoli-mechnyku/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 03. 07. 2023.

Мечник Петро

(Філософ, етнолог, громадсько-освітній діяч, старшина УГА.)

Петро Іванович Мечник

народився 8 березня 1885 року в с. Чернихівці Збараського району (нині Тернопільський) Тернопільської області. Доктор філософії. Член НТШ (1913), товариств «Просвіта», «Рідна школа». Закінчив філософський факультет Львівського університету (1909). Від 1911 – у філії Львів. академ. гімназії: професор пропедевтики філософії, психології, логіки, грецької, латинської та німецької мов. У 1914 мобілізований до австрійської армії, служив поручником, був поранений. У листопаді 1918 став сотником УГА, ад'ютантом генерала М. Омеляновича-Павленка. Під час війни з більшовиками був полонений, утік. У листопаді 1920 повернувся до Львова. До 1939 викладав нім. мову в першій українській приватній дівочій гімназії у Галичині, приват. дівочій гімназії товариства «Рідна школа» (від 1945 – середня школа № 5; 1950–53 рр. – викладач німецької мови, логіки та психології). 1938–40 рр. – викладач польської гімназії; за сумісництвом наприкінці 1939 – на початку 1940 – директор курсів підвищення кваліфікації учителів, згодом – у штаті обл. Інституту удосконалення вчителів. Викладав курс української мови для аспірантів і клін. ординаторів у Львів. мед. інституті. 1939–44 – директор 1-ї Української державної гімназії. У вересні 1940 – червні 1941 – старший викладач кафедри української мови Львівського університету. У січні 1945 – травні 1948 – н. с., завідувач відділу, дир. та учений секр. Державного етнографічного музею. Наукові інтереси: психологія, теор. і практ. педагогіка; розвиток української мови та літ-ри; організація музеїв. справи; духовно-релігійні вірування й нар. обрядовість гуцулів. Автор дослідження «Гуцульський похоронний обряд і теорія оживання примітивізму» (1945, неопубл.). Друкував літ. і

публіцист. статті з питань виховання, теор. і практ. педагогіки, а також перекл., власні поезії та спогади про війну.

Про останні роки його життя відомо мало. Наявні лише фрагментарні згадки про те, що в 1950-1953 рр. він повернувся до педагогічної діяльності, викладав німецьку мову, логіку та психологію, проте навіть не відомо, в якому навчальному закладі [10, с. 316]. Нічого поки що не відомо про обставини його смерті 9 червня 1953 р. на 68-му році життя. Тож потребує перевірки версія одного з авторів спогадів у діаспорній «Свободі» про те, що П. Мечник «загинув від кулі НКВД», яка, очевидно, побутувала у середовищі українців Північної Америки [15]. Іншими словами, обставини останніх п'яти років життя та смерті вченого після його звільнення з ДЕМ потребують подальших пошуків як серед архівних матеріалів, так, можливо, усних свідчень сусідів чи інших осіб, які його знали. Вченого похоронили у спільній могилі з батьками його дружини на Личаківському цвинтарі. Могила збереглася до нашого часу [8, с. 179; 61, с. 247, 248].

<https://nz.lviv.ua/archiv/2022-4/5.pdf>

*****

Мечник Петро [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2022. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Мечник_Петро, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 12. 07. 2023.

Мечник Петро Іванович [Електронний ресурс] // Енциклопедія сучасної України. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2018. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-66767>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 12. 07. 2023.

Гілевич, І. Штрихи до біографії Петра Мечника (1885-1953) — педагога, філолога, психолога та етнолога [Електронний ресурс] / Ігор Гілевич // Народознавчі зошити. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2022. – Режим доступу: <https://nz.lviv.ua/2022-4-5/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 12. 07. 2023.

Підставка Руслан

(Географ, краєзнавець, дослідник історико-архітектурної спадщини.)

Руслан Володимирович Підставка народився 29 листопада 1969 року у с. Чернихівцях Збарзького р-ну (нині Тернопільського) Тернопільської обл.

Закінчив Збарзьку середню школу № 2 ім. Івана Франка (зі срібною медаллю, 1987), географічний факультет (з відзнакою, 1993) та аспірантуру при кафедрі економічної і соціальної географії (1996, нині національний університет імені Володимира Гнатюка) Тернопільського державного педагогічного інституту.

У 1988-1989 рр. проходив службу в лавах Збройних Сил. Працював заступником голови профкому студентів (1991-1993) та асистентом кафедри економічної і соціальної географії (1994-1996) Тернопільського державного педагогічного інституту; екскурсоводом, молодшим науковим співробітником фондового відділу, старшим науковим співробітником науково-дослідницького відділу та заступником генерального директора з наукової та культурно-просвітницької роботи Національного заповідника «Замки Тернопілля» (2008-2019), начальником відділу туризму та охорони культурної спадщини Управління економіки та залучення інвестицій Збарзької міської ради (з 2021).

Досліджував «Територіальну організацію інфраструктури агропромислового комплексу Тернопільської області», Язловецький замок та історію містечка Язловець Буцацького

району Тернопільської області. Автор багатьох наукових статей на цю тематику.

Голова Наукового товариства студентів і аспірантів Тернопільського державного педагогічного інституту (1993-1994).

Працює над дослідженням історії і пам'яток культурної спадщини м. Збаража та населених пунктів Збараської територіальної громади. Розробив туристичний маршрут «Давній Збараж: три культури – одна історія». Сфера наукових інтересів – історична географія, краєзнавство, архітектура, джерелознавство.

Автор та співавтор статей про населені пункти Збаражчини у енциклопедичному виданні «Тернопільщина. Історія міст і сіл» (2014). Ввів в науковий обіг офіційні перші писемні (документальні) згадки про с. Язловець Бучацького району з 1379 р. на 1373 р. (спільно з проф. Є. Сперкою), про Язловецький замок з 1436 р. на 1373 р. (спільно з проф. В. Михайловським), про містечко Скалат з 1513 р. на 1503 р., про м. Збараж з 1211 р. на 1213 р. та Збараський замок з 1627 р. на 1589 р. Встановлення першої писемної згадки про м. Новий Збараж (на р. Гнізна), виявленої на даний час – 1600 р.

Книги: «Збараж полікультурний» (2021), «Збараж. Штрихи до портрету міста» (2019), «Язловець – 640. Історія. Архітектура. Туризм» (2013, співавтор Олег Рибчинський), «Замки Збаража: відоме і невідоме» (2012), «Авторство і реконструкція замків Збаража» (2012), «Село на чотирьох кордонах» (2010).

*****

Підставка Руслан [Текст] // Землі Збараської славетні імена: реком. біобібліогр. покажч. / Збараз. централіз. бібл. система, центр. б-ка, метод.-бібліогр. від.; уклад.: Н. Сенчишин, Т. Кульпа, Л. Буряк; ред. Т. Кульпа; вступ. сл. Б. Будзана. – Збараж, 2019. – С. 235-237: фотогр.

*****

Підставка Руслан Володимирович [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2023. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

Підставка Руслан Володимирович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 21. 02. 2023.

Підставка Руслан Володимирович [Електронний ресурс] // Тернопільщина: Регіональний інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/pidstavka-ruslan-volodymyrovych/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 21. 02. 2023.

Боденчук, Б. Краєзнавець з Тернопільщини презентує туристичний маршрут [Електронний ресурс] / Богдан Боденчук // Суспільне новини. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://suspilne.media/169920-istorik-z-ternopilsini-prezentue-turistichnij-marsrut/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 21. 02. 2023.

Ратушний Михайло

*(Український політик,
громадський діяч.)*

Михайло Ярославович Ратушний народився 18 серпня 1962 р. в с. Чернихівці, Збарзького району (нині Тернопільський), Тернопільської області.

Випускник Луцького педагогічного інституту, Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Політична діяльність:

У 1994-2006 роках – народний депутат України 3х скликань:

2-ге скликання (березень 1994 – квітень 1998), Збарзький виборчий округ № 361, Тернопільська область.

3-тє скликання (березень 1998 – квітень 2002), виборчий округ № 164, Тернопільська область. Член Комітету з питань

бюджету (липень 1998 - лютий 2000), член Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності (з лютого 2000), голова підкомітету з питань законодавчого забезпечення діяльності органів прокуратури Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності.

4-те скликання (березень 2005 – квітень 2006) від Блоку Віктора Ющенка «Наша Україна», № 78 в списку, член РУХу (УНР). Член Комітету з питань європейської інтеграції (з квітня 2005).

З початку 1990-х років був членом КУН, від якого і пройшов у парламент вперше.

Протягом року перебував у фракції ПРП «Реформи-Конгрес» (грудень 1998-грудень 1999), після чого приєднався до фракції НРУ (з грудня 1999; з квітня 2000 – фракція УНР). У березні-грудні 2005 року перебував у фракції УНП.

Громадська діяльність:

21 серпня 2011 року на V Всесвітньому Форумі Українців обраний головою Української всесвітньої координаційної ради.

21 серпня 2016 року на VI Всесвітньому Форумі Українців знову переобраний очільником Української всесвітньої координаційної ради.

Нагороди:

Орден «За заслуги» III ступеня.

Відзнака Президента України – ювілейна медаль «25 років незалежності України» (2016).

*****

Михайло Ярославович Ратушний [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2023. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Ратушний-Михайло_Ярославович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 12. 07. 2023.

Ратушний Михайло Ярославович [Електронний ресурс]: [біогр.] // Офіційна Україна сьогодні. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2023. – Режим доступу: <http://dovidka.com.ua/user/?code=94809>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 12. 07. 2023.

Мисюкевич, Р. Михайло Ратушний новий голова Всесвітньої української координаційної ради [Електронний ресурс] / Ростислав Мисюкевич // Gazeta.ua. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2011. – Режим доступу: <https://gazeta.ua/articles/politics/mihajlo-ratushnij-novij-golova-vsesvitnoyi-ukrayinskoji-koordinacijnoi-radi/396008>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 12. 07. 2023.

З депутатів у актори: Михайло Ратушний розповів про зйомки нової кінострічки (фото) [Електронний ресурс]: [Своїми враженнями від перебування на знімальному майданчику під час знімального процесу фільму «Таємний щоденник Симона Петлюри» поділився один з відомих колишніх народних депутатів з Тернопільщини] // Терен. Тернопільські новини. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2017. – Режим доступу: https://teren.in.ua/news/z-deputativ-u-aktory-myhajlo-ratushnij-rozpoviv-pro-zjomky-novoyi-kinostrichky-foto_76025.html, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 12. 07. 2023.

Рудий Роман

(Вчений, доктор геологічних наук.)

Роман Михайлович Рудий народився 10 червня 1944 р. в с. Чернихівці, Збарзького району (нині Тернопільський), Тернопільської області. Після закінчення середньої школи в м. Тернополі 1960 р. вступив на геодезичний факультет Львівського політехнічного інституту (спеціальність «Аерофотогеодезія»). 1971-1973 рр. вчився в аспірантурі при кафедрі аерофотогеодезії Львівського політехнічного інституту. В 1975 р. захистив

кандидатську дисертацію на тему «Деякі питання дослідження універсальних фотограмметричних приладів».

Після закінчення аспірантури 4 роки викладав у Криворізькому гірничому інституті. З 1977 р. перейшов на роботу до Івано-Франківського інституту нафти і газу. Працював на посаді професора і завідувача кафедри інженерної геодезії, з 1995 р. – на посаді декана інженерно-екологічного факультету. В 1999 р. захистив докторську дисертацію на тему: «Методи дослідження рельєфу земної поверхні». З 2012 р. по 2018 р. Р. М. Рудий – завідувач кафедри землевпорядкування та кадастру Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. З 2018 р. - професор кафедри геодезії, картографії і кадастру Уманського національного університету садівництва.

Основний напрямок наукових досліджень пов'язаний з впливом форм рельєфу земної поверхні при вишукуванні та проектуванні інженерних споруд, екологічній та рекреаційній оцінці територій. Автор 4 авторських свідоцтв, навчального посібника. Науковий доробок вченого складає понад 150 публікацій.

*****

Басок, П. Рудий Роман Михайлович [Текст] / П. Басок // Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. – Тернопіль, 2008. – Т. 3 : П - Я. – С. 204: фотогр.

*****

Рудий Роман Михайлович [Електронний ресурс] // Уманський НУС. Кафедра геодезії, картографії і кадастру. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [?]. – Режим доступу: <https://geodesy.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/rudij-roman-mihajlovich.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Січинський Мирослав

*(Громадсько-політичний діяч, редактор,
публіцист.)*

Мирослав-Іван-Андрій-Микола-йович Січинський народився 11 жовтня 1887 року в с. Чернихівці (Збараський повіт, Королівство Галичини та Володимирії, Австро-Угорщина, нині Тернопільський район, Тернопільська область) в сім'ї греко-католицького священника, громадського діяча, посла до Галицького сейму о. Миколи та Олени Січинських. Двоюрідний брат Володимира Темницького, голови

Української соціал-демократичної партії (УСДП) Галичини, міністра закордонних справ УНР (1919).

Навчався в Коломийській українській гімназії. 1905 року закінчив Перемишльську українську гімназію. Навчався на філософських факультетах Львівського та Віденського університетів.

Належав до УСДП Галичини, брав активну участь у її діяльності, зокрема у виборчих кампаніях.

На знак помсти за кривди, заподіяні українцям (вбивство Марка Каганця та фальсифікація виборів до австрійського парламенту) місцевою (де-факто польською) адміністрацією, 12 квітня 1908 року застрелив у Львові галицького намісника Анджея Потоцького в його робочому кабінеті. Хоча відповідальність за цей акт не взяла на себе жодна політична організація, його схвально сприйняли радикальні українські партії та діячі, переважна більшість галицьких українців. Митрополит Андрей Шептицький, духовенство та лідери

Національно-демократичної партії суворо засудили вчинок М. Січинського як прояв політичного терору.

Але цей осуд підживив неприхильне ставлення українців до польського панування в Галичині та поміркованої позиції деяких українських політичних кіл. Широкий загал українського громадянства підтримав М. Січинського. Народ по селах співав: «Наш Січинський най жиє, а Потоцький най гниє!», дітям масово почали давати ім'я Мирослав. Водночас після 12 квітня містами Галичини прокотилася хвиля антиукраїнських погромів.

Мирослав Січинський з горня.

Січинський був заарештований і засуджений до смертної кари, яку цісар через міжнародний резонанс справи замінив на 20-річне ув'язнення. 1911 року Дмитро Вітовський і Микола Цеглинський організували його втечу. За допомогою двох наглядачів-українців 10 листопада він утік із в'язниці у Станиславові і разом з ними нелегально виїхав до Норвегії, згодом – до Швеції, звідти – до США (1914).

Був одним із засновників Української федерації Соціалістичної партії Америки, редагував її тижневики «Робітник» (1914–1917) і «Народ» (1917), входив до проводу Федерації українців США (1915–1918).

1920 року став співзасновником організації «Оборона України» та редактором її часопису «Українська громада».

1933–1941 рр. – президент Українського робітничого союзу (нині Український братський союз). Під час Другої світової війни поступово перейшов на прорадянські позиції, хоча не був апологетом державного устрою СРСР і комуністичної ідеології та практики. У 1930-х роках приїздив до Полтави, а 1959 та 1968 – до Львова (до сім'ї свого

гімназійного й університетського товариша Федора (Теодора) Замори).

До кінця життя не шкодував про свій вчинок, вважав його виправданим і справедливим. Останні роки провів у притулку для людей літнього віку. Помер у місті Вестленд (штат Мічиган, США).

*****

Головин, Б. Січинський Мирослав-Іван-Андрій Миколайович [Текст] / Б. Головин, О. Заячківський, Б. Мельничук, Б. Пиндус // Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. – Тернопіль, 2008. – Т. 3 : П - Я. – С. 267: фотогр.

*****

День в історії – чотири постріли Мирослава Січинського [Електронний ресурс] // galinfo. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2017. – Режим доступу: <https://galinfo.com.ua/news/den-v-istorii-4-postrily-myroslava-sichynskogo-257358.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Мирослав Січинський [Електронний ресурс] // Rodovid. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2017. – Режим доступу: <https://uk.rodovid.org/wk/Запис:666092>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Січинський Мирослав Миколайович [Електронний ресурс] // // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2023. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Січинський_Мирослав_Миколайович, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Січинський Мирослав Миколайович [Електронний ресурс] // Тернопільщина. Регіональний інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/sichynskij-myroslav-mykolajovych/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Топорович Михайло

*(Правник, публіцист,
громадський діяч.)*

Михайло Топорович народився 01 травня 1898 р. в селі Чернихівці на Збаражчині в селянській родині. В роках 1910-1914 вчився в українській приватній гімназії в м. Збаражі. З вибухом українсько-польської війни в 1918 р. вступив у ряди Української Галицької Армії, де воював разом зі своїм братом Антоном, який там і загинув. В УГА Михайло Топорович дослужився чину хорунжого й служив там до часу ліквідації регулярного фронту в 1920 р.

Середню школу закінчив уже після війни іспитом зрілости в 1921 р. у державній гімназії з українською мовою викладання в Тернополі. Три роки студіював право в таємному Українському Університеті у Львові, де склав усі приписані іспити. Згодом коротко вчився на філософському факультеті в Граду. Несподівана хвороба застала його припинити навчання й повернутися в рідне село. З 1925 р. Михайло Топорович продовжував правничі студії в Краківському університеті, які він успішно закінчив у 1929 р. Тоді прийшла черга на однорічну практику, спочатку в окружному суді в Золочеві, а згодом у повітовому суді в Збаражі, а далі – адвокатська практика в адвоката Володимира Гамалія в Збаражі. 1936 р. Топорович склав адвокатський іспит, відкрив власну канцелярію і вів її до приходу радянських військ у вересні 1939 р.

1931 р. одружився М. Топорович із Орестією Теслею, дочкою о. Степана Теслі, відомого священника й громадського

діяча на Збаражчині. Ще за студентських часів він активно працював у «Просвіті», в Повітовому Союзі Кооператив, їздив по селах Збаражчини з доповідями, виступав на громадсько-політичних вічах, дописував до часописів тощо. За його віддану працю для українського села зазнав він багато прикрих обвинувачень з боку польської влади, яка 1934 р. заслала його на три місяці до Берези Картузької – концентраційного табору для політичних в'язнів, відомого усьому світові своїм жорстоким режимом. У таборі були ув'язнені діяльні учасники українського громадського й політичного життя в Галичині.

Після приходу радянських військ у вересні 1939 р. М. Топорович залишив Збараж і таємно виїхав із родиною до Генеральної Губернії, де поселився в Жабчу-Белзі й далі продовжував активну громадську й політичну діяльність. 1942 р. повернувся до Збаражу, де вів адвокатську канцелярію і був посадником міста. Це були дуже трудні роки, бо треба було не лише вести адміністрацію міста, а й уміло обороняти українське населення перед нападами жорстокої окупаційної німецької влади.

Після другого приходу більшовиків у 1944 р. М. Топорович виїхав із родиною на еміграцію. В 1945-1946 роках був керівником табору в Карльсфельді близько Мюнхену. Тут організував шкільництво та всі потрібні таборіві уряди. У травні 1946 р. переїхав до Міттенвальду, працював правним дорадником у таборі Лютензее.

Прибувши до Америки в 1948 р., М. Топорович поселився спочатку в Випані у стейті Нью-Джерзі, де працював фізично. Згодом переїхав до Клівленду, де активно включився в українське громадське життя. Був членом комбатантських організацій, спочатку в Ньюарку, а потім у Клівленді. Сім років був тут головою комбатантської організації. М. Топорович діяльно працював у мирянському русі, виступаючи в обороні прав Української Католицької Церкви, її помісности й патріяршого устрою. Протягом останніх десятиох років написав цілу низку цікавих статей в обороні Патріярхату.

Скрізь він віддавав усі свої сили, знання й багатий досвід

справі визволення українського народу та встановлення Патріархату Української Католицької Церкви.

З серпня 1983 р., після тяжкої і тривалої хвороби, невблаганна смерть вирвала з наших лав адвоката Михайла Топоровича, діяльного й принципового громадського й мирянського працівника, вдумливого організатора та скромного громадянина.

Володимир Жила

*****

Жила, В. Діяльний Працівник [Текст]: [про Михайла Топоровича] / В. Жила // Збаражчина: зб. статей, матеріалів і споминів : у 2 т. / ред. В. Жила, літ. ред. Я. Славутич. – Нью-Йорк-Париж-Сідней-Торонто, 1985. – Т. 2. – С. 341-343: фотогр.
Мельничук, Б. Топорович Михайло [Текст] / Б. Мельничук // Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. – Тернопіль, 2008. – Т. 4 (додатк.): А - Я. – С. 633.

*****

Данилевич, Р. Магістер прав Михайло Топорович [Електронний ресурс] // Патріархат. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], [1983?]. – Режим доступу: <http://www.patriyarkhat.org.ua/statti-zhurnalu/magister-prav-myhajlo-toporovykh/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Чернецький Богдан

(Керамік.)

Богдан Васильович Чернецький народився 15 березня 1956 р. в с. Чернихівці, Збараського району (нині Тернопільський), Тернопільської області. У 1981 році закінчив Львівський інститут прикладного і декоративного мистецтва,

відділ художньої кераміки (нині Національна академія мистецтв).

Від 1982 р. учасник обласних, зональних, всеукраїнських виставок, зокрема 1986 – у містах Тернопіль, Івано-Франківськ, Чернівці. Нині проживає у США.

*****

Дем'янова, І. Чернецький Богдан Васильович [Текст] / І. Дем'янова // Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. – Тернопіль, 2008. – Т. 4 (додатк.) : А - Я. – С. 687: фотогр.

*****

Чернецький Богдан Васильович [Електронний ресурс] // Тернопільщина. Регіональний інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2022. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/cherneckyj-bogdan-vasylovych/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Чернецький Зеновій *(Педагог, громадський діяч.)*

Чернецький Зеновій Теодорович народився 20 вересня 1934 р. в с. Чернихівці, Збарзького району (нині Тернопільський), Тернопільської області.

Орден «За заслуги» 3-го ступ. (2009), «Золотий Хрест заслуги» (2005).

Закінчив Кременецький педагогічний інститут (1955, нині ТНПУ ім. В. Гнатюка). Працював учителем шкіл, інспектором

Тернопільського райво, заступником директора Тернопільської районної заочної СШ, у Тернопільському ПТУ № 4. Делегат 1-го Установчого з'їзду НРУ (1989, м. Київ).

1990 – емігрував до Канади (м. Торонто). Був діяльний у культурно-громадському житті: співав у хорах «Прометей» (Торонтського осередку СУМ) і «Бурлака», з яким виступав в Україні у 1993, 2000 рр. Ініціатор і меценат відновлення у с. Чернихівці символічної могили Борцям за волю України (2006), видання у Тернополі книжки «Спогади про Івана Гнатюка» (2007).

*****

Павлів, Я. Чернецький Зеновій Теодорович [Текст] / Я. Павлів // Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. – Тернопіль, 2008. – Т. 4 (додатк.) : А - Я. – С. 688: фотогр.

*****

Чернецький Зеновій Теодорович [Електронний ресурс] // Тернопільщина. Регіональний інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2022. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/chernezkyj-zenovij-teodorovych/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Шалай-Гроеле Валерія

*(Польська письменниця, педагог,
репортер, учасниця польського руху
опору.)*

Валерія Шалай-Гроеле народилася 12 березня 1879 р. в с. Чернихівці, Збараського району (нині Тернопільського) Тернопільської обл.

Донька Станіслава Шалая та Ядвіги, уроджені Паньковських. Закінчила історичний факультет Львівського університету; вивчала також полоністику. У 1900 році почала працювати вчителем; після 1919 викладала в Познані. У 1920–1922 роках була членом редакції «*Kłosa Polskie*», а також співпрацювала з «*Kurier Poznański*» та «*Mały Świątek*». Під час Другої світової війни брала активну участь у польському русі опору та підтримувала скаутинг. Авторка популярних творів, у тому числі лібрето до опери Фелікса Марії Нововейського «*Legenda Bałtyku*», Відома також як авторка слів популярної пісні «*Hej zeglazu, sailjże*» з опери «*Кашуба*» Нововейського, лауреатка конкурсів *Wydawnictwa Księgarni św. Wojciech «Альбертinum»*. Майже щороку друком з'являлася художня література чи популярний предмет, що вплинуло на рівень життя родини Гроеле, яка мала власний будинок у районі Солач, невелику картинну галерею та значну книжкову колекцію.

Після фашистської окупації Познані у вересні 1939 року, Валерія опинилася в чорному списку, тому їй довелося покинути Познань у листопаді. Не бачачи іншого способу врятувати своє життя, вона з перших місяців війни почала вести

конспірологічний спосіб життя під іменем Ясінської, часто змінюючи місце перебування в південних районах Генерал-губернаторства.

Окупаційна влада, слідуєчи іноземній редакції прізвища чоловіка письменниці Едуарда, запропонувала йому посаду Шулінспектора в земельному комісарі в Мелеці. Спочатку він відхилив цю пропозицію, але через побоювання, що цю посаду перейме німець і тим самим погіршить ситуацію з освітою, піддався на вмовляння інших учителів і дав свою згоду. Разом із роботою розпочав підпільну діяльність. Він діяв конспіративно як член таємної освітньої комісії та активіст Армії Крайової, а його дружина займалася розповсюдженням антинімецької газети «Odwet». Була редактором «Kłosa Polskie», а також співпрацювала з іншими журналами.

Однак її чоловіка заарештували Пізньої осені 1943 року Едварда Гроеле було заарештовано в Дембці на вул. Я. Крашевського, після обшуку його службової квартири, де гестапо виявило видимі сліди його підпільної діяльності. Відвезений до німецького табору в Бухенвальді, де був убитий 5 січня 1944 року.

На щастя, Валерія дожила до кінця війни, але тягар окупації та постійні переховування, переїзди з місця на місце, напруга й страх перед арештом напружували її фізичні та духовні сили.

Померла 4 березня 1957 року у віці вісімдесяти чотирьох років. Її урочисто та з почестями поховали на Військовому кладовищі в Дембці.

*****

Ткачов, С. Шалай-Гроеле Валерія [Текст] / С. Ткачов, В. Ханас // Тернопільський енциклопедичний словник : у 4 т. – Тернопіль, 2008. – Т. 3 : П - Я. – С. 621.

*****

Шалай-Гроеле Валерія [Електронний ресурс] // Тернопільщина. Регіональний інформаційний портал. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Україна], 2021. – Режим доступу: <https://irp.te.ua/shalaj-groele-valeriya/>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова укр. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Waleria Szalay-Groele [Електронний ресурс] // Muzeum i Archiwum I LO im.Króla Władysława Jagiełły w Dębicy. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Польща], [?]. – Режим доступу: <http://muzeum1lo.-blogspot.com/p/galeria.html>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова пол. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Waleria Szalay Groele [Електронний ресурс] // Ogrody Wspomnien. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Польща], [?]. – Режим доступу: https://www.ogrodywspomnien.pl/index/showd/77028,Waleria_%2CSzalay_Groele.html, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова пол. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Waleria Szalay-Groele [Електронний ресурс] // Wikipedia. Wolna encyklopedia. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Польща], [?]. – Режим доступу: https://pl.wikipedia.org/wiki/Waleria_Szalay-Groele, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова пол. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Waleria Szalay-Groele (Szalay) [Електронний ресурс] // Geni.com. – Електрон. текст. та граф. дані. – [Польща], [?]. – Режим доступу: <https://www.geni.com/people/Waleria-Szalay-Groele-/6000000006777392166>, вільний. – Заголовок з екрана. – Мова пол. – Опис зроблено 14. 07. 2023.

Реабілітовані історією

Масштабна кампанія масових репресій громадян була розгорнута в СРСР з ініціативи керівництва й особисто Й. Сталіна для ліквідації реальних і потенційних політичних опонентів, залякування населення, зміни національної та соціальної структури суспільства. Наслідками комуністичного терору в Україні стало знищення політичної, мистецької та наукової еліти, деформація суспільних зв'язків, руйнування традиційних ціннісних орієнтацій, поширення суспільної депресії й денаціоналізації.

У даному розділі подано список уродженців села Чернихівці, котрі зазнали політичних репресій в часи тоталітарного комуністичного режиму.

Батюк (Цебринська) Євгенія Данилівна, 1926 р., Чернихівці. Заарештована взимку 1945 р. Збараським РВ НКДБ. Підтримувала зв'язок з ОУН та УПА. Перебувала під слідством 8 місяців у тюрмі м. Чортків. Звільнена за недоведеністю провини.

Білик (Заблоцька) Текля Григорівна, 1923 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештована 09.02.1946 р. Збараським РВ НКДБ (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, зв'язкова. Засуджена 26.04.1946 р. ВТ військ МВС у Терноп. обл. на 10 р. ВТТ з конфіскацією майна. Покарання відбувала в Казахстані. Звільнена 28.02.1955 р. Проживала в м. Тернопіль. Реабілітована 02.03.1992 р. Трагічно загинула 25.11.2003 р. (8752-П).

Борак Іван Теодозійович, 1914 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Вбитий у квітні 1941 р. співробітниками НКВС у с. Верняки; похований у родинному селі.

Боровський Павло Климентійович, 1892 р., с. Чернихівці, освіта вища. Проживав у м. Черкаси. Заарештований влітку 1938 р. Згідно з постановою наркома НКВС і прокурора СРСР від 01.10.1938 р. розстріляний 13.10.1938 р. Реабілітований 1989

Бохенок Михайлина Андріївна, 1900 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештована 1946 р. Підтримувала зв'язок з ОУН. Звільнена за недоведеністю провини. Померла 1989 р.

Вітенько (Осадчук) Євгенія Іванівна, 1918 р., с. Чернихівці, освіта 6 кл. Сестра І. Осадчука. Заарештована 24.12.1944 р. СВ УНКДБ у Терноп. обл. (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, псевдо «Роксолана». Засуджена 02.04.1945 р. ВТ військ МВС у Терноп. обл. на 20 р. каторжних робіт з конфіскацією майна і 5 р. позбавлення прав. Покарання відбувала в м. Норильськ (нині Таймирський АО, РФ). Звільнена 31.05.1956 р. Повернулася в родинне село. Реабілітована 26.12.1989 р. Померла 27.12.1996 р. (5637-П).

Гірка Олександр Данилович, 1880 р., с. Чернихівці, освіта середня педагогічна. Директор школи. Заарештований 1948 р. Член ОУН. Ув'язнений на 20 р. у ВТТ. Звільнений 1956 р.

Повернувся в родинне село. Помер 1970 р.

Гірчиця Григорій Федорович, 1901 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Батько Є. Г. Ковалів (Гірчиці). Заарештований 28.09.1948 р. Збараським РВ МДБ (ст. 54-1 а КК УРСР). Підтримував зв'язок з ОУН. Засуджений 26.10.1948 р. ВТ військ МВС у Терноп. обл. на 25 р. ВТТ з конфіскацією майна і 5 р. позбавлення прав. Повернувся в родинне село. Реабілітований 07.10.1993 р. (11395-П).

Гірчиця Теодор Миколайович, 1910 р., с. Чернихівці, освіта 5 кл. Заарештований 28.05.1944 р. Збараським РВ НКВС (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Член ОУН. Засуджений 13.11.1944 р. виїзною сесією Військової колегії ВС СРСР до розстрілу. Смертну кару замінено на 20 р. каторжних робіт. Загинув у ВТТ 21.08.1946 р. Реабілітований 06.09.1996 р. (16086-П).

Гураль Іван Миколайович, 1889 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Проживав у с. Верещаки, Лановецького р-ну. Заарештований 15.03.1946 р. Новосільським РВ НКДБ (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Підтримував зв'язок з УПА. Засуджений 21.05.1946 р. ВТ військ МВС у Терноп. обл. на 10 р. ВТТ з конфіскацією майна. Звільнений 06.05.1955 р. Реабілітований 08.09.1993р. (11000-П).

Джус Йосип Іванович, 1910 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 19.12.1939 р. СВ УНКВС по Терноп. обл. (ст. 54-2, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, учасник антирадянського виступу. Засуджений 31.03.1941 р. Одеським облсудом до розстрілу. ВС УРСР 08.05.1941 р. замінив смертну кару на 10 р. ВТТ. Покарання відбував у Свердловській обл. (нині РФ). Загинув в ув'язненні 1942 р. Реабілітований р. (14214-П).

Дзьоба Євген Васильович, 1922 р., с. Чернихівці. Заарештований навесні 1946 р. Член ОУН, вояк УПА. Закатований на допитах під час слідства у Збараському РВ МВС.

Дроздовський Василь Миколайович, 1900 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Проживав у с. Новоолександрівка, нині Запорізького р-ну Запорізької обл. Комбайнер МТС.

Заарештований 11.10.1937 р. (ст. 54-6 КК УРСР). Згідно з постановою наркома НКВС і прокурора СРСР від 28.10.1937 р. розстріляний у м. Дніпропетровськ 14.11.1937 р. Реабілітований 1959 р.

Дудак Степан Григорович, 1892 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 05.10.1948 р. Збараським РВ МДБ (ст. 54- 12 КК УРСР). Підтримував зв'язок з ОУН. Засуджений 25.04.1949 р. Терноп. облсудом на 10 р. ВТТ і 5 р. позбавлення прав. Звільнений 03.03.1955 р. Реабілітований 28.04.1993 р. (13978-П).

Дячун Лука Васильович, 1894 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 1944 р. Член ОУН. Суду не було. Помер внаслідок побоїв на допитах.

Заблоцький Володимир Васильович 1924 р., с. Чернихівці, освіта 6 кл. Заарештований 1945 р. у м. Відень (Австрія) під час служби в армії. Підтримував зв'язок з ОУН та УПА. Засуджений ВТ на 10 р. ВТТ і 5 р. позбавлення прав. Покарання відбував у містах Воркута та Архангельськ (нині РФ). Звільнений 1955 р. Повернувся в родинне село.

Заблоцький Микола Степанович, 1914 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 1944 р. під час служби в армії. Член ОУН, вояк УПА. Засуджений на смертну кару. Розстріляний у м. Свердловськ (нині Єкатеринбург, РФ).

Закерничний Володимир Олексійович, 1914 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 19.12.1939 р. СВ УНКВС по Терноп. обл. (ст. 54-2, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, учасник антирадянського виступу. Засуджений 31.03.1941 р. Одеським облсудом до розстрілу. ВС УРСР замінив смертну кару на 10 р. каторжних робіт. Покарання відбував у Свердловській обл. (нині РФ). Загинув в ув'язненні за невідомих обставин. Реабілітований 09.06.1993 р. (14214-П).

Зарічинський Данило Данилович, 1881 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Виселений 1940 р. в с. Озерки Таборінського р-ну Свердловської обл. (нині РФ). Заарештований 29.08.1944 р. Засуджений 17.03.1945 р. Свердловським облсудом на 5 р. ВТТ. Доля невідома. Реабілітований 1993 р.

Здирка Григорій Атанасович, 1911 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований на початку 1941 р. Згідно з постановою ОН при НКВС СРСР від 07.04.1941 р. ув'язнений на 3 р. у ВТТ. Загинув в ув'язненні за невідомих обставин.

Кальба Ганна Іванівна, 1909 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештована 28.09.1948 р. Збаразьким РВ МДБ (ст. 54-1а КК УРСР). Підтримувала зв'язок з ОУН та УПА. Засуджена 25.10.1948 р. ВТ військ МВС у Терноп. обл. на 25 р. ВТТ. Звільнена 29.06.1956 р. Потім виїхала у США. Померла 1993 р. Реабілітована 08.09.1993 р. (10920-П).

Кернична Ярослава Теодорівна, 1926 р., с. Чернихівці, освіта середня незакінчена. Дочка Т. Керничного, сестра Л. Т. Керничного. Заарештована 31.10.1950 р. СВ У МДБ у Терноп. обл. (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, псевдо «Уляна», станична. Засуджена 09.03.1951 р. ВТ військ МВС у Терноп. обл. на 25 р. ВТТ. Звільнена 24.07.1956 р. Проживала в м. Бережани. Реабілітована 26.02.1993 р. (9753-П).

Керничний Василь Лук'янович, 1890 р., с. Чернихівці, освіта вища. Навчався у Львівському університеті. В період ЗУНР - офіцер УГА. Проживав у м. Городок, нині Хмельницької обл. Вчитель школи фабрично-заводського навчання. Заарештований 14.03.1933 р. (ст. 54-6 КК УСРР). Рішенням прокуратури Проскурівської дільниці від 03.05.1933 р. справа припинена, В. Л. Керничний був звільнений. Доля невідома. Реабілітований 27.08.1998 р.

Керничний Володимир Дмитрович, 1911 р., с. Чернихівці, освіта середня педагогічна. Закінчив вчительську семінарію в м. Тернопіль. Бухгалтер гаража УНКВС у Терноп. обл. Заарештований 24.12.1939 р. Член ОУН. Згідно з постановою ОН при НКВС СРСР від 29.03.1941 р. ув'язнений на 8 р. у ВТТ. Доля невідома. Реабілітований 30.05.1964 р.

Керничний Григорій Степанович, 1870 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Вбитий 1944 р. співробітниками НКВС під час облави.

Керничний Лука Теодорович, 1924 р., с. Чернихівці. Син Т. І. Керничного, брат Я. Т. Керничної. Заарештований 1944 р.

Підтримував зв'язок з ОУН. Загинув в ув'язненні за невідомих обставин.

Керничний Мирон Дмитрович, 1908 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Проживав у м. Тернопіль. Заарештований 21.06.1941 р. СГ УНКВС у Терноп. обл. (ст. 54-10 КК УРСР). Підтримував зв'язок з ОУН. Етапований у тюрму м. Верхньоуральськ Челябінської обл. (нині РФ). Згідно з постановою ОН при НКВС СРСР від 24.04.1943 р. ув'язнений на 3 р. у ВТТ. Загинув в ув'язненні за невідомих обставин. Реабілітований 23.10.1989 р. (2625).

Керничний Теодор Іванович, 1882 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Батько Л. Т. Керничного та Я. Т. Керничної. Вбитий восени 1944 р. співробітниками НКВС під час облави.

Кикоть Олексій Степанович, 1909 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 12.09.1948 р. Збараським РВ МДБ (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Підтримував зв'язок з ОУН. Засуджений 11.11.1948 р. ВТ військ МВС у Терноп. обл. на 25 р. ВТТ з конфіскацією майна і 5 р. позбавлення прав. Покарання відбував у Магаданській обл. (нині РФ). Загинув в ув'язненні 28.12.1954 р. Реабілітований 10.05.1993 р. (10532-П).

Кіпибіда Євген Данилович, 1925 р., с. Чернихівці, освіта 6 кл. Заарештований у липні 1944 р. Член ОУН, вояк УПА. Засуджений ВТ військ НКВС у Терноп. обл. до розстрілу. Смертну кару замінено на 10 р. ВТТ. Покарання відбував у містах Караганда (Казахстан) і Воркута (нині Республіка Комі, РФ). Звільнений 1955 р. Повернувся в родинне село 1967 р. Помер 04.07.1984 р.

Кіпибіда Лука Пилипович, 1891 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 19.12.1939 р. СВ УНКВС по Терноп. обл. (ст. 54-2, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, учасник антирадянського виступу. Засуджений 31.03.1941 р. Одеським облсудом до розстрілу. ВС УРСР замінив смертну кару на 10 р. ВТТ. Покарання відбував у Красноярському краї (нині РФ). Звільнений 1956 р. Повернувся в родинне село. Помер 1967 р. Реабілітований 09.06.1993 р. (14214-П).

Кірик (Волянюк) Теодозія Михайлівна, 1926 р., с. Черни-

хівці, освіта початкова. Заарештована 11.02.1945 р. Збараським РВ НКДБ (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Член ОУН. Звільнена 05.10.1945 р. за недоведеністю провини. Померла 09.07.1995 р. (1827).

Клос Марія Теодорівна, 1926 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештована 15.06.1947 р. Збараським РВ МДБ (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Підтримувала зв'язок з ОУН та УПА. Згідно з постановою ОН при МДБ СРСР від 20.12.1947 р. ув'язнена на 7 р. у ВТТ. Звільнена 15.06.1954 р. Реабілітована 08.04.1992 р. (8016-П).

Клос Теодозій Григорович, 1926 р., х. Лозівщина біля с. Чернихівці. Працівник нафтобази в м. Збараж. Вбитий 06.01.1948 р. співробітниками Великобірківського РВ МДБ підчас арешту в с. Стегниківці Терноп. р-ну.

Ковалів (Гірчиця) Євгенія Григорівна, 1926 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Дочка Г. Ф. Гірчиці. Заарештована 11.06.1947 р. Збараським РВ МДБ (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Член ОУН. Згідно з постановою ОН при МДБ СРСР від 30.08.1947 р. ув'язнена на 8 р. у ВТТ. Покарання відбувала в Комі АРСР (нині Республіка Комі, РФ). Звільнена 16.11.1954 р. Повернулася в родинне село. Реабілітована 12.05.1991 р. Померла 20.03.1993 р. (7011-П).

Козяревич Ніна Іванівна, 1924 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештована 02.02.1945 р. Збараським РВ НКВС (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, станична. Засуджена 13.09.1945 р. ВТ військ МВС у Терноп. обл. на 10 р. ВТТ з конфіскацією майна і 5 р. позбавлення прав. Звільнена 07.08.1954 р. Проживала в Кемеровській обл. (нині РФ). Реабілітована 23.03.1992 р. (14928).

Комар Данило Лукич, 1904 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 19.12.1939 р. СВ УНКВС у Терноп. обл. (ст. 54-2, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, учасник антирадянського виступу. Засуджений 30.09.1941 р. Одеським облсудом до розстрілу. Страчений 1941 р. в м. Одеса. Реабілітований 24.02.1992 р. (14214-П).

Лановий Дмитро Олексійович, 1907 р., с. Чернихівці, освіта

початкова. Заарештований 19.12.1939 р. СВ УНКВС у Терноп. обл. (ст. 54-2, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, учасник антирадянського виступу. Засуджений 31.03.1941 р. Одеським облсудом до розстрілу. ВС УРСР замінив смертну кару на 10 р. ВТТ. Покарання відбував у Свердловській обл. (нині РФ). Загинув в ув'язненні 28.06.1942 р. Реабілітований 09.06.1993 р. (14214-П).

Лисевнч (Клос) Марія Теодорівна, 1924 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештована 15.06.1947 р. Збараським РВ МДБ. Член ОУН, зв'язкова УПА. Згідно з постановою ОН при МДБ СРСР від 20.12.1947 р. ув'язнена на 7 р. у ВТТ. Покарання відбувала в Кіровській обл. (нині РФ) і Карагандинській обл. (Казахстан). Звільнена 15.06.1954 р. Повернулася в родинне село 1956 р. Реабілітована 08.04.1992 р. (8016-П).

Мазуренок (Валешук) Ганна Теодорівна, 1925 р., с. Чернихівці, освіта 6 кл. Заарештована 07.09.1948 р. Збараським РВ МДБ (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, псевдо «Квітка», інформатор УПА. Засуджена 28.10.1948 р. ВТ військ МВС у Терноп. обл. на 25 р. ВТТ з конфіскацією майна і 5 р. позбавлення прав. Покарання відбувала в Іркутській обл. (нині РФ). Звільнена 09.12.1955 р. Повернулася в родинне село 1956 р. Реабілітована 11.12.1991 р. (10556-П).

Мечник (Остапчук) Анастасія Федорівна, 1902 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештована 05.01.1945 р. СВ УНКДБ у Терноп. обл. (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Підтримувала зв'язок з ОУН. Засуджена 02.04.1945 р. ВТ військ НКВС у Терноп. обл. на 10 р. ВТТ з конфіскацією майна і 5 р. позбавлення прав. Покарання відбувала в Карагандинській обл. (Казахстан). Звільнена 15.05.1958 р. Реабілітована 26.12.1989 р. (5637-П).

Мечник Володимир Миколайович, 1920 р., с. Чернихівці. Заарештований 1941 р. Загинув в ув'язненні за невідомих обставин.

Мечник Данило Михайлович, 1900 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 1944 р. під час служби в армії. Ув'язнений на 10 р. у ВТТ. Загинув в ув'язненні за невідомих

обставин.

Михалик (Гембух) Марія Іванівна, 1922 р., Любачівський пов., Польща, освіта початкова. Проживала в с. Чернихівці. Заарештована 04.04.1947 р. ТВ МДБ ст. Тернопіль Львівської залізниці (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Член ОУН. Засуджена 18.06.1947 р. ВТ військ МВС у Львівській обл. на 7 р. ВТТ з конфіскацією майна. Звільнена 23.09.1953 р. Проживала в Киргизії. Реабілітована 13.04.1992 р. (8084-П).

Мотилівська Ганна Федорівна, 1902 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештована 12.09.1948 р. Збаразьким РВ МДБ (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Підтримувала зв'язок з ОУН. Засуджена 11.11.1948 р. ВТ військ МВС у Терноп. обл. на 25 р. ВТТ з конфіскацією майна і 5 р. позбавлення прав. Звільнена 14.07.1956 р. Реабілітована 10.05.1993 р. (10532-П).

Мочула Іван Михайлович 1912 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Секретар сільради. Заарештований 02.04.1945 р. СГ УНКДБ у Терноп. обл. (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Член ОУН. Засуджений ВТ військ НКВС у Терноп. обл. на 20р. каторжних робіт і 5 р. позбавлення прав. Покарання відбував у Магаданській обл. (нині РФ). Загинув в ув'язненні 02.08.1947 р. Реабілітований 26.12.1989 р. (5637-П).

Мудровський Іван Григорович, 1898 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 19.12.1939 р. СВ УНКВС по Терноп. обл. Член ОУН, учасник антирадянського виступу. Засуджений 31.03.1941 р. Одеським облсудом до розстрілу. ВС УРСР замінив смертну кару на 10 р. ВТТ. Покарання відбував у Свердловській обл. (нині РФ). Загинув в ув'язненні за невідомих обставин.

Нечай (Германська) Ярослава Григорівна, 1926 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештована 27.01.1945 р. Збаразьким РВ НКДБ (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Член ОУН. Засуджена 17.05.1945 р. ВТ військ НКВС у Терноп. обл. на 15 р. каторжних робіт. Покарання відбувала у м. Воркута (нині Республіка Комі, РФ). Звільнена 05.02.1955 р. Проживала в м. Тернопіль. Реабілітована 13.04.1992 р. (12265-П).

Нечай Іван Данилович, 1925 р. с. Чернихівці, освіта середня

неповна. Проживав у с. Велика Тур'я Долинського р-ну Станіславської (нині Івано-Франківської) обл. Заарештований 06.08.1944 р. Вояк УПА. Засуджений 29.09.1944 ВТ військ НКВС у Станіславській обл. до розстрілу. ВС УРСР замінив смертну кару на 10 р. ВТТ і 5 р. позбавлення прав. Реабілітований 17.04.1991 р.

Осадчук Анастасія Іванівна, 1924 р., с. Чернихівці. Вбита 1944 р. співробітниками НКВС під час облави на х. Сабашиха біля с. Охримівці. Похована в родинному селі.

Осадчук Олександр Іванович, 1926 р., с. Чернихівці. Брат А. І. та С. І. Осадчук. Вбитий восени 1948 р. співробітниками МВС під час облави.

Осадчук Стефанін Іванівна, 1929 р., с. Чернихівці. Сестра А. І. та О. І. Осадчуків. Вбита 07.09.1948 р. співробітниками МВС під час облави в с. Заруддя (нині Травневе).

Райх Володимир Йосипович, 1921 р., с. Чернихівці, освіта вища незакінчена. Проживав в с. Ілавче Тербовлянського р-ну. Студент Кременецького вчительського інституту. Заарештований 12.06.1941 р. Тербовлянським РВ НКВС (ст. 54-2, 54-11 КК УРСР). Член ОУН. Загинув в ув'язненні за невідомих обставин. (3382).

Ратушна (Ренета) Ганна Миколаївна, 1919 р., с. Чернихівці, освіта 5 кл. Заарештована 11.02.1945 р. Збаразьким РВ НКДБ. Член ОУН, господарча, зв'язкова УПА. Засуджена 23.02.1946 р. ВТ військ НКВС у Терноп. обл. на 3 р. ВТТ. Звільнена 16.06.1946 р. Повернулася в родинне село. Померла 09.10.2002.

Ратушний Микола Михайлович, 1917 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 1944 р. Член ОУН. Ув'язнений на 25 р. у ВТТ. Покарання відбував у Магаданській обл. (нині РФ). Звільнений 1956 р. Проживав у м. Краснодон Луганської обл. Помер 1999 р.

Ратушний Михайло Михайлович, 1907р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 1954 р. Член ОУН. Ув'язнений 1955 р. на 10 р. у ВТТ. Загинув в ув'язненні за невідомих обставин.

Ратушний Теодор Михайлович, 1908 р., с. Чернихівці, освіта

середня. Заарештований 14.04.1940 р. Збараським РВ НКВС (ст. 54-2 КК УРСР). Член ОУН, учасник антирадянського виступу. Згідно з постановою ОН при НКВС СРСР від 29.11.1940 р. ув'язнений на 8 р. у ВТТ. Покарання відбував у Свердловській обл. (нині РФ). Загинув в ув'язненні за невідомих обставин. Реабілітований 14.06.1990 р. (5872).

Репета Василь Іванович, 1903 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Проживав у Теребовлянському р-ні. Заарештований 05.01.1945 р. СВ У НКДБ у Терноп. обл. (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Член ОУН. Засуджений 17.03.1945 р. ВТ військ НКВС у Терноп. обл. на 20 р. каторжних робіт і 5 р. позбавлення прав. Звільнений 02.06.1956 р. Реабілітований 28.02.1992 р. (8609-П).

Скалецька (Шелепко) Ольга Данилівна, 1912 р., с. Чернелів-Руський, нині Терноп. р-ну, освіта початкова. Проживала в с. Чернихівці. Заарештована 15.12.1948 р. Збараським РВ МДБ. Підтримувала зв'язок з ОУН та УПА. Засуджена 22.02.1949 р. ВТ військ МВС у Терноп. обл. на 25 р. ВТТ і 5 р. позбавлення прав. Покарання відбувала в м. Воркута і Мордовії (нині РФ). Звільнена 15.05.1955 р. Повернулася в с. Чернихівці. Реабілітована 13.11.1991 р. Померла 2005 р.

Скалецький Володимир Савович, 1898 р., с. Чернихівці, освіта 7 кл. Батько Д. В. Скалецького. Заарештований 19.12.1939 р. СВ УНКВС по Терноп. обл. (ст. 54-2, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, учасник антирадянського виступу. Засуджений 31.03.1941 р. Одеським облсудом до розстрілу. ВС УРСР замінив смертну кару на 10 р. ВТТ. Покарання відбував у Свердловській обл. (нині РФ). Загинув в ув'язненні 07.01.1942 р. Реабілітований 14.02.1992 р. (14214-П).

Скалецький Данило Володимирович, 1920 р., с. Чернихівці, освіта 7 кл. Син В. С. Скалецького. Заарештований 19.12.1939 р. СВ УНКВС по Терноп. обл. (ст. 54-2, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, учасник антирадянського виступу. Засуджений 31.03.1941 р. Одеським облсудом до розстрілу. ВС УРСР замінив смертну кару на 10 р. ВТТ. Покарання відбував у Магаданській обл. (нині РФ). Звільнений 14.10.1949 р. Повернувся в родинне село 1956 р. Реабілітований 14.02.1992 р.

Помер 14.01.2005 р. (14214-П).

Скалецький Микола Васильович, 1914 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Брат Михайла Скалецького. Заарештований 11.11.1940 р. СВ УНКВС по Терноп. обл. (ст. 54-2, 54-11 КК УРСР). Член ОУН. У кінці червня 1941 р. етапований у тюрму в Челябінській обл. (нині РФ). Згідно з постановою ОН при НКВС СРСР від 20.01.1943 р. ув'язнений на 10 р. у ВТТ. Помер 09.02.1943 р. Реабілітований 29.06.1993 р. (10757-П).

Скалецький Михайло Васильович, 1918 р., с. Чернихівці, освіта 5 кл. Брат Миколи Скалецького. Заарештований 19.12.1939 р. СВ УНКВС по Терноп. обл. (ст. 54-2, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, учасник антирадянського виступу. Засуджений 31.03.1941 р. Одеським облсудом до розстрілу. ВС УРСР замінив смертну кару на 10 р. ВТТ. Покарання відбував у Свердловській обл. (нині РФ). Загинув в ув'язненні 12.01.1943 р. Реабілітований 09.06.1993 р. (14214-П).

Скалецький Теодор Степанович, 1907 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 08.01.1940 р. СВ УНКВС по Терноп. обл. (ст. 54-2, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, учасник антирадянського виступу. Засуджений 31.03.1941 р. Одеським облсудом до розстрілу. ВС УРСР замінив смертну кару на 10 р. ВТТ. Загинув в ув'язненні за невідомих обставин. Реабілітований 09.06.1993 р. (14214-П).

Тененський Дмитро Лукович, 1888 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 28.09.1948 р. Збараським РВ МДБ (ст. 54-1а КК УРСР). Підтримував зв'язок з ОУН. Засуджений 26.10.1948 р. ВТ військ МВС у Терноп. обл. на 25 р. ВТТ і 5 р. позбавлення прав. Звільнений 16.09.1954 р. Повернувся в родинне село. Помер 22.07.1962 р. Реабілітований 08.10.1993 р. (11395-П).

Турок Михайло Данилович, 1914 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 19.12.1939 р. СВ УНКВС по Терноп. обл. (ст. 54-2, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, учасник антирадянського виступу. Засуджений 31.03.1941 р. Одеським, облсудом до розстрілу. Страчений 1941 р. в м. Одеса. Реабілітований 09.06.1993 р. (14214-П).

Ходачок Станіслав Мар'янович, 1908 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 28.09.1948 р. Збараським РВ МДБ (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Підтримував зв'язок з ОУН. Засуджений 28.11.1948 р. ВТ військ МВС у Терноп. обл. на 25 р. ВТТ з конфіскацією майна. Звільнений 09.05.1956 р. Повернувся в родинне село. Помер 1970 р. Реабілітований 10.08.1993 р. (10918-П).

Ходачок Теодор Васильович, 1919 р., с. Чернихівці, освіта 6 кл. Заарештований 19.12.1939 р. СВ УНКВС по Терноп. обл. (ст. 54-2, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, учасник антирадянського виступу. Засуджений 31.03.1941 р. Одеським облсудом до розстрілу. ВС УРСР замінив смертну кару на 10 р. ВТТ. Покарання відбував у Свердловській обл. (нині РФ). Звільнений 22.12.1949 р. Повернувся в родинне село 1956 р. Реабілітований 14.02.1992 р. (14214-П).

Чернецький Теодор Петрович, 1910 р., с. Івашківці, освіта початкова. Проживав у с. Чернихівці. Заарештований 03.08.1947 р. Збараським РВ МДБ (ст. 54-16, 54-11 КК УРСР). Член ОУН. Ув'язнений на 10 р. у ВТТ. Покарання відбував у містах Воркута і Печора та Мордовії (нині РФ). Загинув в ув'язненні 1954 р. Реабілітований 01.03.1991 р. (6632).

Шведа Михайло Матвійович, 1908 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Заарештований 14.09.1948 р. Збараським РВ МДБ (ст. 54- 11а, 54-11 КК УРСР). Підтримував зв'язок з ОУН. Згідно з постановою ОН при МДБ СРСР від 24.11.1948 р. ув'язнений на 10 р. у ВТТ. Звільнений 02.12.1955 р. Повернувся в родинне село. Помер 05.06.1976 р. Реабілітований 12.08.1993 р. (10968-П).

Шпунар Володимир Йосипович, 1928 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Син Й. В. Шпунара і М. П. Шпунара (Ленько). Заарештований 07.09.1948 р. Збараським РВ МДБ (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Член ОУН, вояк УПА, розвідник-інформатор. Засуджений 01.11.1948 р. ВТ військ МВС у Терноп. обл. на 25 р. ВТТ з конфіскацією майна і 5 р. позбавлення прав. Покарання відбував в Іркутській і Магаданській обл. (нині РФ). Звільнений 23.07.1956 р. Повернувся в родинне село. Реабілітований

08.10.1991 р. (7069-П).

Шпунар Йосип Войткович, 1900 р., с. Старий Збараж, освіта початкова. Чоловік М. П. Шпунар (Ленько), батько В. Й. Шпунара. Проживав у с. Чернихівці. Заарештований 07.09.1948 р. Збараським РВ МДБ (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Підтримував зв'язок з ОУН. Засуджений 01.11.1948 р. ВТ військ МВС у Терноп. обл. на 25 р. ВТТ з конфіскацією майна і 5 р. позбавлення прав. Покарання відбував в Іркутській обл. (нині РФ). Звільнений 18.07.1956 р. Повернувся в родинне село. Помер 09.03.1983 р. Реабілітований 08.10.1991 р. (7069-П).

Шпунар (Ленько) Марія Павлівна, 1897 р., с. Чернихівці, освіта початкова. Дружина Й. В. Шпунара, мати В. Й. Шпунара. Заарештована 13.09.1948 р. Збараським РВ МДБ (ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР). Підтримувала зв'язок з ОУН. Засуджена 01.11.1948 р. ВТ військ МВС у Терноп. обл. на 25 р. ВТТ з конфіскацією майна і 5 р. позбавлення прав. Покарання відбувала в Іркутській обл. (нині РФ). Звільнена 23.07.1956 р. Повернулася в родинне село. Померла 10.02.1977 р. Реабілітована 08.10.1991 р. (7069).

Шуст Євгенія Василівна, 1925 р., с. Чернихівці, освіта середня. Закінчила торгівельну школу в м. Збараж. Заарештована 31.01.1945 р. Член ОУН, зв'язкова, господарча УПА. Перебувала під слідством у тюрмі м. Чортків. Звільнена 14.06.1946 р. за недоведеністю провини. Реабілітована.

*****

Черниховецька сільська рада [Текст] // Реабілітовані історією. Тернопільська область : у 27 т. / упор. О. Г. Бажан, Є. О. Гасай, П. З. Гуцал . – Тернопіль, 2012. – кн.2.– С. 688-695.

ЗМІСТ

Бойко Володимир	4
Бойко Роман	5
Вітенько Ігор	6
Гладкий Гриць	8
Грицуняк Антін	11
Джус Володимир	12
Кіпібіда Зіновій	18
Мазуренко Іван	20
Мазуренко Костянтин	23
Мечник Микола	23
Мечник Петро	27
Підставка Роман	30
Ратушний Михайло	32
Рудий Роман	34
Січинський Мирослав	36
Топорович Михайло	39
Чернецький Богдан	41
Чернецький Зеновій	42
Шалай-Гроеле Валерія	44
Реабілітовані історією	47